

Slutrapport

Inledning

Inledningsvis bör nämnas att när den strategiska alliansen (Akademi sydost) mellan Växjö universitet, Högskolan i Kalmar samt Blekinge Tekniska Högskola nu upphör kan vi se tillbaka på en spännande period som bl a resulterat i gemensam yrkeslärarutbildning, forskarskola i matematik och modellering, en gemensam specialistsköterskeutbildning (BTH och Vxu) samt ett utvecklat biblioteksdatasystem. Mycket av det arbete som utförts och de resultat som blivit utfallet av delprojektens arbete är betydelsefullt för skilda delar av lärosätenas verksamhet. För Högskolan i Kalmar och Växjö universitet har den strategiska alliansen lagt grunden till fusionsprocessen.

Bakgrund

Det organiserade samarbetet mellan lärosätena i sydost har bedrivits sedan 2004. Ett samverkansprojekt under ledning av Hasse Odenö, tidigare rektor vid Mälardalens högskola, iscensattes i oktober 2004. Samverkansprojektet omfattade ett tiotal delprojekt och inkluderade ett stort antal medarbetare vid de tre lärosätena. Projektet, som slutrapporterades vid ett gemensamt styrelseseminarium i oktober 2005, låg till grund för beslut i samtliga tre styrelser att ingå en strategisk allians fr.o.m. januari 2006. Styrelsernas beslut konfirmerades genom att rektorerna i januari 2006 undertecknade ett ramavtal rörande samarbete mellan Blekinge Tekniska Högskola (BTH), Högskolan i Kalmar (HiK) och Växjö universitet (Vxu). Den strategiska alliansen kom att betecknas Akademi sydost.

Om den övergripande frågeställningen under 2005 var *om* ett samarbete mellan lärosätena hade relevans blev nu huvudfrågeställningen *hur* samarbetet ska äga rum.

Ramavtalet beslutades att gälla i tre år, t.o.m. 2008.

Syfte

Ramavtalet stipulerade att det övergripande syftet med alliansen var att stärka konkurrenskraften.

Omfattande förändringar i omvärlden äger rum och ytterligare är att vänta. Hit hör en hårdnande konkurrens om såväl studenter som forskningsanslag, ökad internationell rörlighet, nya kvalitetssäkringssystem, nytt resurstilldelningssystem, ny befattningsstruktur, utredning om nya förvaltningsformer för högskolor liksom en studiesocial utredning. För att, med stärkt konkurrenskraft, möta pågående och kommande omvärldsförändringar var intentionen i ramavtalet att samverkan skulle ske inom ett stort antal områden.

Organisation och finansiering

Organisatoriskt kan verksamheten beskrivas på följande sätt:

Årligen har genomförts minst ett gemensamt styrelseseminarium.

Styrgrupp

Projektets styrgrupp har bestått av rektor, förvaltningschef/universitetsdirektör samt studentkårsordförande vid de tre lärosätena.

Styrgruppen har sammanträtt ca: 4 gånger/termin.

Samverkansgrupp

Rektorerna har haft dialog med representanter för de fackliga organisationerna i samband med styrgruppens möten.

Projektgrupp

En övergripande projektgrupp har haft ansvaret för den operativa verksamheten inom Akademi sydost.

Projektgruppen har bestått av:

Lars Aronsson, projektledare tom aug-07

Staffan Carius, projektledare from sept-07

Per Sundström, bitr. projektledare

Inger Johansson, bitr. projektledare tom maj-08

Lennarth Förberg, bitr. projektledare tom juni-07

Sara Norrby Wallin, bitr. projektledare tom mars-07

Ann-Sofie Ekelund, bitr. projektledare from april-07

Catarina Gaunitz, bitr. projektledare from okt-07

Ingeborg Ekman, informatör from dec-07

Dessutom har Åsa Mannesson varit verksam som projektekonom.

Finansiering

Vid projekttidens början beslutade de tre lärosätena att gemensamt avsätta 4 miljoner kr årligen för projektet.

Det bör framhållas att regeringen (utbildningsdepartementet) markerat sitt gillande med Akademi sydost bl.a. genom att stödja projektet ekonomiskt. Under 2006 erhöll lärosätena fyra miljoner kronor i särskilda medel för projektet och för 2007 närmare åtta miljoner kronor.

Samverkansområden

Nedan följer en genomgång av de samverkansområden som överenskommit i ramavtalet (kursiv text), vilka aktiviteter som ägt rum för att uppfylla överenskommelsen samt vilka resultat som uppnåtts.

1. Allmänt

- *Samordna framtida utveckling genom ömsesidig information och diskussion om pågående och planerade interna förändringsprocesser.*

En rad åtgärder har vidtagits i syfte att uppnå ovanstående. Redan det faktum att företrädare, på olika nivåer, i de tre myndigheterna träffats för diskussioner och informationsutbyte torde innebära att denna intention till viss del uppfyllts. Detta kan avse möten i styrgrupp, delprojekt eller andra former av kontakter. Nämnas kan att styrgruppen sammanträtt vid ett 20-tal tillfällen och att gemensamma styrelseseminarier har hållits vid fyra tillfällen. Utöver detta har också ett antal rektors- och ordförandeträffar ägt rum. Ett konkret och tydligt utslag torde vara att rektorerna vid de tre lärosätena varit ledamöter – utsedda av regeringen - i varandras styrelser. (Under avvecklingsfasen har emellertid detta utbyte endast ägt rum mellan Vxu och HiK.)

Ytterligare ett konkret exempel på samordning av den framtida utvecklingen är de forsknings- och utbildningsstrategier som inlämnades till departementet i december 2007.

Förvisso inlämnades inget gemensamt strategidokument men en samordning ägde likväl rum. I anslutning till detta kan också nämnas att frågan om en utvidgning av Akademi sydost med ett inkluderande av Högskolan på Gotland har utretts, under ledning av Ursula Hass. Några direkta ställningstaganden har inte gjorts och frågan är inte längre aktuell.

- *Så långt möjligt samordna medverkan i aktiviteter riktade mot regional utveckling.*

Bl.a. har ett flertal möten ägt rum mellan företrädare för Akademi sydost och representanter för regionförbunden i de tre länen.

Rektorerna har till stor del samordnat sin medverkan i arrangemang inriktade mot regional utveckling.

En större konferens ägde rum under 2006 i samverkan mellan Akademi sydost och de tre regionförbunden. Deltagare vid konferensen var företrädare för kommuner, landsting, länsstyrelser och andra statliga länsorgan, regionförbund och de tre lärosätena i sydost.

- *Samordna aktiviteter som syftar till kommersialisering av forskningsresultat.*

Delprojektet för innovationsstöd och kommersialisering av forskningsresultat påbörjade arbetet med en gemensam strukturfondsansökan. Efter styrelsebesluten, kring årsskiftet 2007/08, om den fortsatta aktiviteten inom Akademi sydost blev strategin dock att Vxu och HiK utarbetade en gemensam ansökan och BTH inlämnade en separat.

- *Samordna förändringar betingade av Bolognaprocessen.*

Delvis som en följd av delprojektet kring utveckling av masterutbildningar i sydost har lärosätena fastställt gemensamma terminstider.

Gemensamma riktlinjer för Bolognaprocessen har utarbetats inom ramen för ett delprojekt lett av universitetslektor Elvi Richard, Vxu.

En samordning avseende master- och magisterkurser äger till viss del rum och en gemensam utbildningskatalog för dessa kurser har utgivits, i pappersformat, under 2007 och en webbaserad under våren 2008.

Ett gemensamt ECTS-projekt, med docent Per Gerrevall, Vxu, som delprojektledare, initierades inom ramen för Akademi sydost. (Utredning om förutsättningar för övergång till en sjugradig betygsskala vid lärosätena inom Akademi sydost.) Rapporten presenterades hösten 2008 och överlämnades till respektive lärosäte för fortsatt hantering.

- *Eftersträva samordning av kompetensförsörjning inom områden där behov av ny kompetens uppkommit eller uppkommer.*

I form av kompetensutveckling för befintlig personal ligger detta uppdrag inom ramen dels för personalchefernas uppdrag angående kompetensutveckling men också inom ramen för arbetet med ledningsutveckling i Sydost (LUS) och forskarhandledarutveckling (FLUS).

- *Eftersträva samordning av kompetensutveckling av personal.*

De tre lärosätena i sydost samarbetar sedan 1996/97 om att utveckla det akademiska ledarskapet inom vad som kallas LUS (ledningsutveckling i Sydost), samt FLUS (forskarhandledarutveckling i Sydost). I detta samarbete deltar även Högskolan i Kristianstad.

Inom ramen för Akademi sydost har behovet av ett speciellt riktat stöd till forskningsledare identifierats. Behovet kan formuleras som ett stöd för att utveckla ökad professionalitet i forsknings- och projektledarskap, framför allt vad det gäller att framgångsrikt ansöka om forskningsmedel och att leda forskningsprojekt. Initiala stödåtgärder har vidtagits i form av gemensamma seminarier kring dessa frågor.

Efter förslag från lärosätenas personalchefer beslutade styrgruppen för Akademi sydost om bildandet av en kompetensutvecklingsgrupp i sydost. Visst samarbete inom detta område förväntas fortsätta även efter Akademi sydosts upphörande.

- *Där så bedöms konstruktivt agera gemensamt för att påverka de yttre förutsättningarna för en positiv utveckling. Bland annat innefattar detta frågor som utbildningspolitik, forskningspolitik och infrastrukturella satsningar.*

Ett flertal remissvar i utbildnings- och forskningspolitiska frågor har avlämnats gemensamt.

Gemensamma möten med företrädare för regionförbunden har ägt rum. Inte minst de infrastrukturella frågorna har stått på agendan. Lärosätena har också samordnat synpunkter avseende Vägverkets respektive Banverkets långsiktiga investeringsplaner för väg och järnväg.

- *Samordna administration och stödfunktioner i syfte att uppnå både kostnadseffektivitet och hög kvalitet inom dessa verksamheter och därmed skapa optimala förutsättningar för kärnverksamheterna utbildning och forskning.*

Som tidigare nämnts pågår samordning avseende kompetensutveckling.

Avseende biblioteksverksamheten har ett delprojekt, under ledning av överbibliotekarien vid Växjö universitet Mats Herder, genomförts kring gemensamt biblioteksdatasystem. I anslutning till detta projekt har även bibliotekens samlade e-resurser i sydost inventerats och konsekvenser för bland annat kostnadsbild och utbud vid en eventuell fusion har analyserats. Rapporterna presenterades i månadsskiftet januari/februari 2008 och avseende resultatet av huvudprojektet har implementering påbörjats. Projektet har väckt stor nationell uppmärksamhet inom verksamhetsområdet och ett flertal lärosäten har visat intresse för det utvecklade systemet.

Ett gemensamt projekt initierades avseende gemensam utveckling av lärande med stöd av informations- och kommunikationsteknik (IKT). Detta har fr. o m våren 2008 upphört att vara en angelägenhet för Akademi sydost.

Ett av de mer omfattande delprojekten, under ledning av de tre IT-cheferna, inom Akademi sydost avser gemensam IT-verksamhet. Detta projekt initierades hösten 2004 och har efter hand erhållit tilläggsuppdrag. Verksamheten har för Vxu och HiK inkorporerats i fusionsarbetet

Utöver dessa formaliserade projekt har också andra samarbeten ägt rum inom ett antal stödområden, t.ex. har inköpsansvariga regelbundet samlats för informationsutbyte m.m.

- *Utarbeta sådana avtal och rutiner som på ett enkelt och rationellt sätt gör det möjligt att hantera resursmässiga konsekvenser av samarbete när det gäller undervisning och forskning.*

Två generella överenskommelser har träffats i syfte att underlätta hanteringen av samarbete avseende undervisning och forskning:

1. Regler för finansiering av gemensamma aktiviteter m.m. inom Akademi sydost.
2. Överenskommelse om samverkan i forskarutbildning inom Akademi sydost.

- *För att underlätta såväl student- som lärarmobilitet avser lärosätena att gemensamt verka för en förbättrad infrastruktur inom regionen.*

Detta arbete sker framför allt genom att lärosätena stödjer regionförbundens ansträngningar i deras arbete gentemot berörda centrala myndigheter och politiska beslutsfattare. I vad mån Akademi sydost och dess existens påverkat händelseförloppet skall vara osagt men vissa positiva förändringar avseende inte minst persontransporter på järnväg kommer att äga rum fr. o m januari 2009.

2. Samverkan inom utbildning och forskning

Parterna skall med utgångspunkt i resultat av det projekt rörande fördjupad samverkan i Sydost som bedrivits under 2004 och 2005 ta ställning till hur det fortsatta arbetet inom vart och ett av de delområden som behandlats inom projektet skall utvecklas vidare samt fastställa mål för samverkan inom dessa områden.

Lärosätena skall vidare inventera möjligheter till fördjupat samarbete inom andra områden än de som behandlats inom det nämnda projektet och där så bedöms lämpligt besluta om organisation av utrednings- och analysarbete inom sådana områden.

Lärosätena avser att skapa ett gemensamt utbud av nätbaserade kurser som skall vara tillgängliga för studenter vid alla tre lärosätena oavsett om de är inskrivna vid BTH, HiK eller Vxu.

För att erbjuda studenterna ett bredare utbud av kurser avser lärosätena att genom en gemensam kurskatalog eller på annat sätt tillhandahålla samlad information om parternas utbildningsutbud

Forskningsverksamheten vid universitet och högskolor karaktäriseras redan idag av omfattande samverkan inom ramen för forskningsprojekt och forskningsprogram. Denna samverkan som ofta etableras på individ- eller forskargruppernivå har som syfte att skapa konstellationer som säkrar bästa möjliga kompetens för det aktuella arbetet mer eller mindre oberoende av var denna befinner sig geografiskt. Det är lärosätenas uttalade ambition att uppmuntra och stödja samverkan inom forskningen med andra intressenter. Detta avtal skall inte på något sätt utgöra ett hinder för utveckling av sådana samarbeten.

För forskarutbildning inom områden där de enskilda lärosätena saknar examensrätt eller valt att inte inrätta forskarutbildningsämnen avser lärosätena i första hand pröva möjligheterna att de doktorander som man finansierar antas vid något av BTH, HiK och Vxu.

Omföring av utbildning

Inom ramen för samarbetet har Högskolan i Kalmar till regeringen anförts att resurser om 14 Mkr för ämnet elektroteknik skulle överföras till Blekinge Tekniska Högskola. De reella resurser i form av lärare/forskare som överförts motsvarar ca 7 Mkr. Högskolan i Kalmar har vidare anförts att maskinteknik skulle överföras till Växjö universitet. På grund av utrymmet i takbeloppet överfördes inga resurser till Växjö universitet. Dock överfördes lärare/forskare motsvarande 5 Mkr. Dessutom har litteraturvetenskap överförts från Blekinge Tekniska Högskola till Växjö universitet.

För utrednings- och analysarbete avseende samverkan inom utbildning och forskning har följande projektgrupper formaliserats:

Utbildning/forskning inom ekonomi

Delprojektledare: Professor Leif Lindmark, Handelshögskolan i Stockholm

Delprojektgruppen har utarbetat ett förslag till en gemensam ekonomihögskola som innebär en fusion av de tre ekonomiinstitutionerna, en gemensam fakultetsnämnd och en ledning med egen styrelse och rektor.

Utbildning/forskning inom Teknik-IT

Delprojektledare: Professor Erik Höglund, Luleå tekniska universitet

Genom ämnesinriktade undergrupper och jämförande analys av några utvalda svenska lärosäten har gruppen sökt styrkor och konkurrensfördelar. Scenarion för samverkan och dess konsekvenser har analyserats. Delprojektet föreslår i sin slutrapport bland annat en gemensam fakultetsnämnd.

Läraryt utbildning

Delprojektledare: Professor Berit Askling, Göteborgs universitet och Högskolan i Kalmar

Gruppen har bland annat sammanställt erfarenheter från samverkans- och fusionsförsök inom högre utbildning och diskuterat möjliga samverkansformer inom sydost. Delprojektet konstaterade att läraryt utbildningarna är så integrerade med övriga delar av respektive lärosäte att struktur och innehåll för läraryt utbildningen i hög grad är avhängiga den grundmodell som hela Akademi sydostprojektet stannar vid.

I anslutning till läraryt utbildningarna pågår också det gemensamma projektet **Ung kommunikation**, vilket erhållit finansiellt stöd från KK-stiftelsen

Yrkesläraryt utbildning

Delprojektledare: Kanslichef Lars Wennerström, Växjö universitet

Delprojektet har lett till inrättandet av en gemensam yrkesläraryt utbildning omfattande 60 högskolepoäng. Utbildningen, som haft ett mycket högt söktryck, var en nyhet i utbildningsutbudet vid samtliga tre lärosäten. Ett första intag, till det som kunde betecknas som en reguljär verksamhet i samverkan, gjordes ht-07.

Utbildning/forskning inom socialt arbete

Delprojektledare: Professor Jan Petersson, Högskolan i Kalmar

Socionomutbildning erbjuds i Kalmar och Växjö. Delprojektet har resulterat i ett samarbete, bland annat vid bedömning av uppsatser.

Forskarskola i Matematik och modellering

Delprojektledare: Universitetslektor Anders Tengstrand

Delprojektet har resulterat i en gemensam forskarskola i matematik och modellering. Vetenskaplig ledare för forskarskolan är professor Andrei Khrennikov, Växjö universitet och koordinator för verksamheten är Claes Jogr us, Blekinge Tekniska högskola. Utbildningen startade hösten 2007.

Vårdvetenskap

Delprojektledare: Professor Britt-Inger Saveman, Högskolan i Kalmar

Delprojektet avrapporterades under våren 2008. Ett samarbete har inletts avseende den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Samarbetet inom sydost har också resulterat i en gemensam specialistsk terskeutbildning f r BTH och Vxu.

Utvecklande av samverkansformer inom ämnet fysik

Delprojektledare: Universitetslektor Conny Sjögren, Växjö universitet

Fysikgrupperna vid HiK och Vxu har samarbetat sedan 1997. Förnyade initiativ till en fördjupad samverkan, inkluderande BTH, togs inom ramen för Akademi sydost. Delprojektet avrapporterades hösten 2008.

Vision, strategi och organisation

Mot bakgrund av resultaten av delprojektens arbete inlämnades en ansökan till regeringen, efter beslut av de tre styrelserna, om att få bilda gemensamma fakultetsnämnder. Något besked har inte erhållits och uppenbart finns juridiska komplikationer med detta förslag till organisatorisk struktur. Som ett led i diskussionerna om framtiden för Akademi sydost uppvaktade också styrgruppen tillsammans med styrelseordförandena statssekreterare Peter Honeth under våren 2007.

Övergripande delprojekt

Den samlade bedömningen av delprojekten ledde också till att två mer övergripande delprojekt sjösattes:

En utvecklad vision och samlad strategi

Delprojektledare: Professor Margareta Petersson, Växjö universitet

Resultatet av arbetet pekade på möjligheterna till ett utvecklat samarbete mellan lärosätena. En viktig förutsättning bedömdes vara en resursförstärkning. Projektet visade på att lärosätena i sydost i hög grad har kompletterande och endast i begränsad utsträckning konkurrerande verksamheter.

Organisatoriska samverkansformer

Delprojektledare: Lars Ekholm, f.d. generalsekreterare SUHF

Även denna utredning pekade på behovet av resurstillskott. Delprojektet presenterade i första hand två alternativ; nollvision alternativt fusion. Nollvision innebar ett fortsatt samarbete i en strategisk allians.

Utöver dessa delprojekt har bl.a. följande aktiviteter ägt rum:

Tillsammans med projektgruppen genomförde styrgruppen, i syfte att studera samverkan/fusioner en studieresa till Syddanskt Universitet hösten 2006 och till University of Paisley och Bell College hösten 2007. Syddanskt Universitet är ett fusionerat universitet och lärosätena i Skottland befann sig i en fusionsfas vid tillfället för besöket och har nu fusionerats under beteckningen University of West of Scotland.

3. Gemensamma aktiviteter

Ett viktigt led i en utökad samverkan är att studenter och anställda vid de tre lärosätena ges tillfälle att träffas och diskutera samverkansmöjligheter- och former. För att underlätta detta är det lärosätenas ambition att aktivt stödja gemensamma aktiviteter och medverka till att

mötesplatser och fora för sådana gemensamma aktiviteter av professionell eller social karaktär kan etableras.

Under projektperioden har tre fakultetskonferenser och en lärarutbildningskonferens (ht-07) genomförts.

Akademi sydost har bidragit med ekonomiskt stöd till såväl gemensam utbildningskonferens som forskningskonferens inom ekonomiområdet. Detta genomfördes som en uppföljning av det avslutade delprojektet inom området. Senare har en delfinansiering av samverkan mellan lärosätena inom detta ämnesområde skett.

Medel har avsatts för gemensamma studentaktiviteter men tyvärr har dessa inte kommit att utnyttjas. Företrädare för studentkåren har emellertid träffats med viss regelbundenhet. Akademi sydost har dessutom under 2008 finansierat ett gemensamt doktorandombud med anställning vid studentkåren, HiK.

Avslutning

Vid samtida styrelsemöten i Ronneby den 30 november 2007 beslutade styrelsen för Högskolan i Kalmar respektive styrelsen för Växjö universitet att uppdra åt sina respektive rektorer att utarbeta ett förslag till ansökan till regeringen om tillstånd att bilda ett fusionerat universitet. Förslaget skulle utarbetas så att de berörda styrelserna kunde fatta beslut i frågan före sommaren 2008. Arbetet skulle bedrivas så att en anslutning av Blekinge Tekniska Högskola kunde ske om dess styrelse så beslutade.

Styrelsen för Blekinge Tekniska Högskola behandlade frågan vid möte den 15 februari 2008 och beslutade att inte gå in i processen rörande framtagande av ansökan om fusion med lärosätena i Akademi sydost.

Efter beslut av respektive styrelse överlämnades en skrivelse, daterad 2008-06-18, till regeringen med anhållan om att få bilda ett nytt universitet genom en fusion av Växjö universitet och Högskolan i Kalmar.

Som ett resultat av ovanstående upphör Akademi sydost som strategisk allians vid utgången av 2008.